

بررسی رابطه بین مسئولیت‌پذیری و نیازهای بنیادین گلاسر با ازدواج رضایت‌مند: نقش میانجی تاب‌آوری

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۹/۰۴ - تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۲/۱۲

خلاصه

مقدمه: هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین مسئولیت‌پذیری و نیازهای بنیادین گلاسر با ازدواج رضایت‌مند بر اساس نقش میانجی تاب‌آوری بود.

روش کار: در این پژوهش ۲۵۴ نفر از زنان سه منطقه شهر زنجان از طریق نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. پنج نیاز اساسی به‌وسیله پرسشنامه استاندارد نیازهای اساسی گلاسر، مسئولیت‌پذیری به‌وسیله پرسشنامه مسئولیت‌پذیری گاف و تاب‌آوری با استفاده از پرسشنامه تاب‌آوری کانر و دیویدسون سنجیده شد. سپس داده‌های جمع شده با استفاده از روش تحلیل مسیر تجزیه و تحلیل و در ادامه مدل تدوین شد.

نتایج: یافته‌ها نشان دادند که داده‌ها از مدل اولیه، برازش خوبی از مدل نشان دادند به‌عنوان مثال شاخص برازش CFI و IFI در مدل حاضر برابر با ۰/۹۶ بود که چون این میزان بالاتر از معیار ۰/۹۰ برای این شاخص‌ها بود نشان دهنده‌ی برازش خوب مدل بود. همچنین مسیر مستقیم متغیر تاب‌آوری به متغیر ازدواج رضایت‌مند معنی‌دار است ($\beta=0/821, T=21/084$).

نتیجه‌گیری: ارضای نیازهای بنیادین متغیری است که می‌تواند بیشترین تأثیر را بر رضایت‌مندی داشته باشد چرا که رضایت‌مندی ضرورتاً تا حد زیادی بسته به ارضای نیازها در روابط است. از سوی دیگر تاب‌آوری نیز بر رضایت از زندگی مشترک تأثیر دارد؛ یافته‌ای که با مدل پیشنهادی پژوهش نیز همخوان است.

کلمات کلیدی: ازدواج رضایت‌مند، نیازهای بنیادین گلاسر، تاب‌آوری، مسئولیت‌پذیری

شهلا خطیبی^۱

محمود گودرزی^{۲*}

یحیی یاراحمدی^۲

^۱ دانشجوی دکتری مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد

اسلامی، سنندج، ایران

^۲ استادیار گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی،

سنندج، ایران

Email: mg.sauc@gmail.com

مقدمه

خانواده یک نظام اجتماعی است که ویژگی‌های خاص خود را دارد. در چنین نظامی افراد به وسیلهٔ علائق و دلبستگی‌های عاطفی نیرومند، دیرپا و متقابل به یکدیگر متصل شده‌اند (گلدنبرگ، ۲۰۱۶). زوج‌ها در نظام خانواده، سیستم‌های ارتباطی را تشکیل می‌دهند که در آن رویدادهای مربوط به یک فرد می‌تواند در سراسر سیستم تغییر ایجاد کند و طرف مقابل را تحت تأثیر قرار دهد. چنین وابستگی متقابل میان زوجین در روابط صمیمی می‌تواند سودمند بوده و از طرفی مضراتی را به دنبال داشته باشد (ادلا، اربل و مارگولین^۱، ۲۰۱۸). روابط زناشویی پایدار و رضایت‌بخش با سلامت روانی، سلامت جسمانی و رشد اعضای خانواده همراه است. این روابط محیطی مساعد را برای رشد و نمو کودکان فراهم می‌کند و رشد و سلامتی اعضای خانواده را ارتقاء می‌دهند (میخالیسیانوف، ۲۰۱۴). از طرفی، تعارضات زناشویی و طلاق تهدیدهایی جدی هستند که ثبات و کیفیت ازدواج را به چالش کشیده و در ابعاد روانی، جسمانی، اجتماعی و اقتصادی پیامدهای روانی منفی به دنبال دارد. افزون بر آن، تعارضات زناشویی با پیامدهای منفی برای فرزندان نیز همراه است، از قبیل احتمال بروز اختلالات منش، اضطراب، افسردگی و بزهکاری نوجوانی، بروز مشکلات در مدرسه، ازدواج ناموفق و انتقال الگوهای تبادل‌ناقص زندگی والدین به نسل‌های جدید، مثال‌هایی از این پیامدها هستند (محسن زاده، نظری و عارفی، ۱۳۹۰).

تعارضات زناشویی حل‌نشده و ناکارآمد همواره می‌تواند با سرخوردگی و تنش‌های روزانه همراه شود و این امر به نوبهٔ خود باعث می‌شود زوجین نیازهای خود و همسرانشان را نادیده بگیرند و در نتیجه کیفیت روابط زناشویی آن‌ها پایین بیاید. سرخوردگی زناشویی کاهش تدریجی دلبستگی عاطفی است که شامل کاهش توجه نسبت به همسر، بیگانگی عاطفی

و افزایش یک نوع احساس بی‌علاقگی و بی‌تفاوتی نسبت به همسر است (پاینز، نل و همرا، ۲۰۱۱) که نهایتاً باعث کاهش رضایت‌مندی زناشویی می‌شود.

مطالعات نشان می‌دهند که رضایت زناشویی با بهزیستی همسران رابطه دارد (کار، فریدمن، کورنمن، اسکوارز، ۲۰۱۴)، عاملی حفاظتی برای واحد خانواده محسوب می‌شود، کیفیت زندگی بهتر را رقم می‌زند (پلگک، ۲۰۰۸) و قوی‌ترین پیش‌بینی کننده رضایت از زندگی در بین تمام مؤلفه‌های پیش‌بینی کننده رضایت از زندگی است (هلر، واتسون و ایلز، ۲۰۰۴). زوج‌های دارای ازدواج رضایت‌مند از ویژگی‌ها و منابعی برخوردار هستند که آن‌ها را قادر می‌سازد تا روابطشان را در برابر فشارهای اجتناب‌ناپذیر زندگی به‌خوبی حفظ کنند (کاسلو و رابینسون، ۱۹۹۶).

طبق اصل تئوری انتخاب انسان با پنج نیاز اساسی بقاء، عشق و تعلق، قدرت، آزادی و لذت متولد می‌شود. در واقع این نیازها محرک انسان‌ها بوده و به رفتاری ایشان جهت می‌دهند. گلاسر معتقد است که در یک رابطهٔ زناشویی موفق و رضایت‌بخش این پنج نیاز به نحوی تأمین می‌شوند و بی‌توجهی به آنها با نارضایتی در رابطه همراه است (دوبا، جیل، گراهام، بریتزمن و میناترا، ۲۰۰۹).

مسئولیت‌پذیری از جمله مهارت‌هایی است که به افراد کمک می‌کند تا به شکوفایی برسند و وظایف خود را به‌طور کامل و صحیح انجام دهند. گلاسر (۲۰۰۹) بیان می‌دارد افراد برای برخورداری از احساسات بهتر نسبت به زندگی باید مسئولیت‌پذیر باشند. وجود انسان‌های سرد و بی‌تفاوتی که در تم دینی بی‌بندوبار و بی‌هدف غوطه می‌خورند ناشی از تربیتی است که در آن احساس مسئولیت مطرح نبوده است.

تاب‌آوری موضوع دیگری است که با رضایت زناشویی همبسته است. تاب‌آوری توانایی منطبق ساختن سطح کنترل برحسب شرایط محیطی است، در نتیجه این انعطاف‌پذیری انطباقی، افراد دارای سطح بالای تاب‌آوری با احتمال بیشتری در زندگی خود عواطف مثبت را تجربه می‌کنند، اعتمادبه‌نفس

¹ Adela, Arbel and Margolin

بالتری داشته و در مقایسه با افرادی که از سطح تاب‌آوری پایینی برخوردارند، سازگاری روان‌شناختی بهتری دارند (لترینگ، بلاک و فاندرا، ۲۰۰۵). تاب‌آوری باعث می‌شود که افراد در شرایط دشوار و باوجود عوامل خطر، از ظرفیت‌های موجود خود در دست‌یابی به موفقیت و رشد زندگی فردی استفاده کنند و از این چالش‌ها و آزمون‌ها به‌عنوان فرصتی برای توانمند کردن خود بهره‌برند (عبادت پور، نوابی نژاد، شفیع آبادی و فلسفی نژاد، ۱۳۹۲). به نظر می‌رسد که این قابلیت در توانمند کردن خود به افراد کمک خواهد کرد تا مشکلات زناشویی را به‌خوبی پشت سر گذارند. همچنین تاب‌آوری به‌خصوص در روند حل مسئله مهم است. توانایی شخص برای فائق آمدن با مشکلات، شخصیت مبارز داشتن، قدرت سازگاری، نشان‌دهنده تاب‌آوری است و می‌توان تعاریف گوناگونی از تاب‌آوری را یافت که به‌طور ویژه با مهارت‌های حل مسئله در ارتباط‌اند، به‌عنوان مثال ماستن و رایت (۲۰۰۹) تاب‌آوری را به‌عنوان توانایی تحمل برای رسیدن به هدف نهایی و به‌طور موفقیت‌آمیز وفق دادن خود با فرآیند زندگی، باوجود همه چالش‌ها و مشکلات می‌دانند. همائی و دشت بزرگی (۱۳۹۷) با استفاده از روش همبستگی میزان همبستگی مسئولیت‌پذیری و رضایت زناشویی را در نمونه‌ای متشکل از ۱۵۸ دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اهواز بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند مسئولیت‌پذیری در بخشی می‌تواند رضایت زناشویی را در این دانشجویان پیش‌بینی کنند و بر همین اساس توصیه کردند ارائه

روش کار

تحقیق حاضر از نوع کاربردی و به صورت توصیفی همبستگی با استفاده از تکنیک پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش متشکل از تمام زنان و مردان متأهل دارای همسر ۲۵ سال به بالای شهر زنجان است. نمونه‌گیری در این روش از نوع در دسترس بوده و ۲۵۴ نفر از ۳ منطقه شهرداری با استفاده از ملاک‌های زیر انتخاب شدند: سن بالای ۲۵ سال، مدت

آموزش‌های لازم در این زمینه می‌تواند بسیار کارا باشد. هم‌چنین، عبادپور و صابر در مطالعه خود تلاش کردند تا میزان پیش‌بینی‌پذیری رضایت از ازدواج را از روی تاب‌آوری مشخص کنند. این مطالعه که بر روی ۲۰۰ نفر از زنانی که به مراکز مشاوره مراجعه کرده بودند انجام شد به‌خوبی نشان داد که تاب‌آوری به درصد بسیار بالایی رضایت از ازدواج را تحت تأثیر قرار می‌دهد. مینکا و تاسکا (۲۰۱۵) و اسمیت، روئیز، کاندیف، بارون و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهش خود رابطه معنادار بین خوش‌بینی و رضایت‌زناشویی را اثبات کردند. هم‌چنین در این پژوهش نشان داده شد که مسئولیت‌پذیری به‌خوبی با رضایت از رابطه همبسته است. با توجه به اهمیت توجه به نیازهای بنیادین در هر گونه روابط علی‌الخصوص رابطه صمیمی و زناشویی و هم‌چنین با توجه به اینکه یک جامعه سالم در درجه نخست با زوج‌های سالم آن جامعه مشخص می‌شود و خانواده پناهگاهی برای تربیت آیندگان و رشد و نمو یک جامعه است، هم‌چنین با توجه به هزینه‌های بسیار بالایی که ازدواج‌های ناخوشایند برای خود، فرزندان و جامعه به‌طور کلی دارد در این پژوهش سعی می‌شود با تدوین مدلی بر ازدواج رضایتمند، بر اساس نیازهای اساسی گلسر، مسئولیت‌پذیری با نقش واسطه‌ای تاب‌آوری عوامل مؤثر بر ازدواج رضایت‌مند شناسایی و راهبردهای جهت ارتقاء رضایت از رابطه، افزایش مسئولیت‌پذیری در رابطه و ارتقاء کیفی روابط زوج شناسایی شوند.

ازدواج حداقل ۶ سال، دارای یک فرزند، تمایل به شرکت در پژوهش، سطح تحصیلات حداقل دیپلم و حداکثر لیسانس و بومی استان زنجان و حتی‌الامکان طبقات اجتماعی و اقتصادی نزدیک به هم داشته باشند.

میزان رضایت زناشویی به‌وسیله آزمون انریچ و عملکرد خانواده توسط پرسشنامه مک مستر (FAD) سنجیده شد و در

خانواده و دوستان، نقش‌های مساوات‌طلبی و جهت‌گیری مذهبی گروه مردان و زنان به ترتیب عبارت بودند از: ۰/۷۲، ۰/۸۵، ۰/۷۶، ۰/۷۶، ۰/۷۶، ۰/۷۶، ۰/۸۱، ۰/۶۳، ۰/۶۹، ۰/۸۷، ۰/۶۹، ۰/۶۲ و ۰/۷۳ ضمن آنکه ضریب آلفای ۴۸ سؤالی پرسشنامه در پژوهش میر خشتی ۰/۹۲ به دست آمده است.

پرسشنامه عملکرد خانواده مک مستر (FAD) پرسشنامه‌ای ۶۰ سؤالی است که برای سنجش عملکرد خانواده توسط اپشتین و بالدوین و پیشاب در سال ۱۹۸۳ بر اساس الگوی مک مستر تدوین شده است (ثنایی، ۱۳۷۹). این آزمون دارای ۶ خرده مقیاس حل مسئله ارتباط نقش پاسخگویی عاطفی، آمیختگی عاطفی، کنترل رفتار و یک نمره به‌عنوان کارکرد کلی است. تمام هفت مقیاس درونی آن همسانی درونی قابل توجهی دارند (آلفای کرونباخ ۰/۷۲ تا ۰/۹۲) اعتبار و باز آزمایی آن در عرض یک هفته رضایت‌بخش بود (۰/۶۶ تا ۰/۷۶). در پژوهش ملک خسروی (۱۳۸۲) بین خرده مقیاس‌های آن آلفای کرونباخ ۰/۴۷ تا ۰/۹۷ به دست آمد (خانی مجد و همکاران، ۱۳۹۱).

پرسشنامه نیازهای اساسی گلاسر: این پرسشنامه دارای ۷ آیتم برای ۵ نیاز اساسی شامل نیاز به بقا، عشق، قدرت، آزادی و تفریح است. هر یک از آیتم‌ها بر اساس مقیاس لیکرت می‌باشند. بنابراین به هر یک از سؤال‌ها نمره‌ی ۱ تا ۵ اختصاص می‌یابد و نمره‌ی هر زیر مقیاس از ۷ تا ۳۵ در نوسان است که ۷ به معنی عدم ارضای نیاز و ۳۵ به معنی ارضا شدن نیاز است (براون و اسونسون، ۲۰۰۵). ضریب آلفای کرونباخ برای ۳۵ آیتم مقیاس ۰/۹۲ گزارش شده و برای زیر مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۶۹، ۰/۶۹، ۰/۷۵، ۰/۷۱ و گزارش شده است. پایایی باز آزمون برای کل پرسشنامه ۰/۸۱ و برای زیر مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۴۴، ۰/۴۸، ۰/۶۱، ۰/۶۴، ۰/۶۴ و گزارش شده است (فتحی، رضاپور و یاقوتی آذر، ۱۳۸۹). پرسشنامه مسئولیت‌پذیری گاف: این مقیاس اولین بار همراه با ۱۴ مقیاس دیگر در «پرسشنامه روان‌شناختی کالیفرنیا» توسط گاف (۱۹۸۴) مطرح گردید (مارنات، ۱۹۹۰). مقیاس سنجش مسئولیت‌پذیری ۴۲

یک مصاحبه ساختاریافته نتایج آزمون‌های انجام‌شده و چگونگی سازمان‌دهی مجدد رفتار در زوجین مورد بررسی قرار گرفت. ۵ نیاز اساسی به‌وسیله پرسشنامه استاندارد نیازهای اساسی گلاسر، مسئولیت‌پذیری به‌وسیله پرسشنامه مسئولیت‌پذیری گاف و تاب‌آوری با استفاده از پرسشنامه تاب‌آوری کانر و دیویدسون سنجیده شد. سپس داده‌های جمع شده با استفاده از روش تحلیل مسیر تجزیه و تحلیل و در ادامه مدل تدوین شد. در این بخش از پژوهش نیازهای اساسی گلاسر، مسئولیت‌پذیری با عنوان متغیرهای پیش‌بین و تاب‌آوری به‌عنوان متغیر میانجی و ازدواج رضایتمند به‌عنوان متغیر ملاک در نظر گرفته شده است.

در این پژوهش رضایت زناشویی با استفاده از پرسشنامه رضایت زناشویی ENRICH اندازه‌گیری شد. این پرسشنامه به‌عنوان یک ابزار تحقیق معتبر در تحقیقات متعددی برای رضایت زناشویی مورد استفاده قرار گرفته است. السون از این پرسشنامه، برای بررسی رضایت زناشویی استفاده نموده و معتقد است که این مقیاس مربوط می‌شود به تغییراتی که در طول دوره‌ی حیات آدمی رخ می‌دهد و همچنین در این خصوص به تغییراتی که در خانواده به وجود می‌آید حساس است. هر یک از موضوعات این پرسشنامه، در ارتباط با یکی از زمینه‌های مهم است. ارزیابی این زمینه‌ها در درون یک رابطه‌ی زناشویی، می‌تواند مشکل بالقوه‌ی زوج‌ها را توصیف کند یا می‌تواند زمینه‌های نیرومندی و تقویت آن‌ها را مشخص نماید. در کشور ما اولین بار سلیمانیان و نوایی نژاد همبستگی درونی آزمون را برای فرم بلند ۰/۹۳ و برای فرم کوتاه ۰/۹۵ محاسبه کرده‌اند. در یک پژوهش مهدویان (۱۳۷۶) در کار روی اعتبار آزمون با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و با روش باز آزمایی، به فاصله‌ی یک هفته (برای مردان ۰/۹۳۷ و برای زنان ۰/۹۴۴ و برای مردان و زنان ۰/۹۴) به دست آورد. این ضریب برای خرده مقیاس‌های هدف‌گزینی، رضایت زناشویی، مسائل شخصیتی، ارتباط، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های اوقات فراغت، رابطه‌ی جنسی، فرزندان و فرزند پروری،

سؤالی به منظور سنجش ویژگی‌هایی از قبیل وظیفه‌شناسی، احساس تعهد، سخت‌کوشی، جدیت، قابلیت اعتماد، رفتار مبتنی بر نظم و مقررات، منطق و احساس مسئولیت مورد استفاده قرار گرفت (مارنات، ترجمه نیکخو، ۱۳۷۴). ضرایب پایایی مقیاس بخش مسئولیت‌پذیری از طریق روش تنصیف و آلفای کرونباخ در پژوهش عسکری، عنایتی و روشنی (۱۳۹۰) به ترتیب برابر با ۰/۷۰ و ۰/۸۱ بود. در بررسی دیگری، پایایی این آزمون در ایران از طریق روش باز آزمایی ۰/۸۱ بوده است (سعادت‌ی شامیر، ۱۳۸۳). پرسشنامه تاب‌آوری کانر و دیویدسون: این پرسشنامه را کانر و دیویدسون تهیه کردند که دارای ۲۵ گویه است و در یک مقیاس لیکرت بین صفر (کاملاً نادرست) و پنج (همیشه درست) نمره‌گذاری می‌شود. نمره

نتایج

در پژوهش حاضر که به دنبال تعیین نقش واسطه‌ای تاب‌آوری در رابطه‌ی بین مسئولیت‌پذیری و نیازهای بنیادین با متغیر ازدواج رضایت‌مند بود تعداد ۲۵۴ نفر مورد بررسی قرار گرفتند که اغلب آزمودنی‌ها شامل در گروه نمونه، دارای ۳۵ تا ۴۰ سال بودند به طوری که میانگین و انحراف استاندارد سنی آن‌ها به ترتیب برابر با ۳۷/۹۴ و ۸/۰۷ سال بود. همچنین اغلب آن‌ها بین ۱۰ تا ۲۰ سال از زمان ازدواجشان می‌گذشت به طوری که

میانگین این مقیاس ۵۲ خواهد بود به طوری که هر چه نمره آزمودنی از ۵۲ بالاتر باشد، تاب‌آوری بالاتری دارد و هر چه نمره او به صفر نزدیک باشد، از تاب‌آوری کمتری برخوردار خواهد بود. این مقیاس پنج بعد مختلف تاب‌آوری شامل شایستگی / استحکام شخصی، اعتماد به غرایز شخصی / تحمل عواطف منفی، پذیرش مثبت تغییر / روابط ایمن، کنترل و معنویت را نشان می‌دهد. این مقیاس در ایران توسط محمدی (۱۳۸۴) هنجاریابی شده است. برای تعیین پایایی این مقیاس از آلفای کرونباخ بهره گرفته شد و ضریب پایایی ۰/۸۹ به دست آمد. روش تجزیه و تحلیل: در مرحله اول داده‌های جمع شده با استفاده از روش‌های تحلیل رگرسیون و تحلیل مسیر تجزیه و تحلیل شد.

میانگین و انحراف استاندارد مدت ازدواج آن‌ها به ترتیب برابر با ۱۲/۵۱ و ۸/۲۸ سال بود.

در پژوهش حاضر به ارزیابی یک مدل ساختاری پرداخته شده است که در این مدل ساختاری، فرض بر این بوده است که تاب‌آوری در رابطه بین مسئولیت‌پذیری و نیازهای بنیادین با متغیر ازدواج رضایت‌مند نقش میانجی دارد از این رو در ابتدا ماتریس

همبستگی این متغیرها در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۱- ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴
ازدواج رضایت‌مند	۱			
تاب‌آوری	۰/۹۴۰**	۱		
مسئولیت‌پذیری	۰/۸۶۹**	۰/۸۴۴**	۱	
نیازهای بنیادین	۰/۲۳۵**	۰/۲۱۵**	۰/۲۰۵**	۱

** P < ۰/۰۱ * P < ۰/۰۵

با مسئولیت‌پذیری و نیازهای بنیادین دارای رابطه‌ی معنی‌داری هستند که میزان این رابطه‌ها به ترتیب برابر با ۰/۸۴ و ۰/۲۱ می‌باشد که این روابط در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار می‌باشند. انتخاب نشانگرهای مناسب در مدلیابی معادلات ساختاری از اهمیت مضاعفی برخوردار است. پیش از انتخاب نشانگرها، با

با توجه به جدول می‌توان مشاهده نمود که ازدواج رضایت‌مند با تاب‌آوری، مسئولیت‌پذیری و نیازهای بنیادین دارای رابطه‌ی معنی‌داری هستند که میزان این رابطه‌ها به ترتیب برابر با ۰/۹۴، ۰/۸۷ و ۰/۲۳ می‌باشد که این روابط در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار می‌باشند. به همین صورت می‌توان مشاهده نمود که تاب‌آوری

است نیاز به آزادی به دلیل فقدان ضریب مسیر معنی‌دار در مدل اندازه‌گیری نهایی گنجانده نشد. در نهایت به دلیل نداشتن مولفه و خرده مقیاس در متغیر مسئولیت‌پذیری، مجموع نمره‌ی سوالات این پرسشنامه‌ها در قالب یک متغیر مشاهده شده وارد مدل گردید. بررسی پیش فرض‌های مدل یابی معادلات ساختاری از اهمیت فراوانی برخوردار است. تحقق این پیش فرض‌ها بر مناسب بودن استفاده از این روش آماری برای پژوهش حاضر صحه می‌گذارد.

استفاده از روش تحلیل عاملی تاییدی، توان آنها برای اندازه‌گیری متغیرهای مکنون زیربنایی ارزیابی شد. برای متغیر ازدواج رضایت‌مند از دو متغیر عملکرد خانواده و رضایت زناشویی به عنوان نشانگر انتخاب شدند. برای متغیر تاب‌آوری از چهار مولفه‌ی آن یعنی شایستگی فردی، تحمل عاطفه منفی، پذیرش مثبت و کنترل به عنوان نشانگر انتخاب شدند. برای متغیر نیازهای بنیادین مولفه‌های این پرسشنامه یعنی عشق، بقا، قدرت و تفریح به عنوان نشانگر انتخاب شدند لازم به ذکر

جدول ۲- شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری

مقدار	دامنه قابل‌پذیرش	شاخص برازندگی
۱۰۷/۸۳۱	-	خی‌دو (χ^2)
۴/۴۹۳	کم‌تر از ۵	نسبت خی‌دو به درجه آزادی
۰/۹۴۶	بزرگتر از ۰/۹۰	شاخص برازندگی هنجارنشده (NNFI)
۰/۰۴۵	کم‌تر از ۰/۰۸	ریشه دوم میانگین مربعات باقی‌مانده (SRMR)
۰/۹۷۱	بزرگتر از ۰/۹۰	شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)
۰/۹۷۱	بزرگتر از ۰/۹۰	شاخص برازندگی فزاینده (IFI)
۰/۹۲۳	بزرگتر از ۰/۹۰	شاخص نیکویی برازش (GFI)
۰/۱۱۷	کم‌تر از ۰/۱۰	ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA)

بالا عموماً برازش خوب مدل را نشان می‌دهد (ریکاو و مارکولیدس^۵، ۲۰۰۶). با توجه به این محدودیت معمولاً شاخص نسبت کای اسکوتر به درجه آزادی نیز گزارش می‌شود که تاثیر مقدار نمونه را در شاخص کای اسکوتر به حداقل می‌رساند. اگرچه توافق جمعی بر سر مقدار قابل قبول بودن این شاخص وجود ندارد ولی مقادیر زیر ۳ معمولاً بیانگر برازش خوب مدل است. RMSEA و SRMR نیز جز اصلی‌ترین شاخص‌های برازش مدل هستند. برای برازش مطلوب مدل ارزش RMSEA باید کوچکتر از ۰/۱ و بهتر است کوچکتر از ۰/۰۸ باشد. همچنین مقدار SRMR بهتر است کوچکتر از ۰/۰۸ باشد (کلاین، ۲۰۱۱). برای شاخص‌های NFI، CFI، TLI و IFI مقادیر بالای ۰/۹ نشان دهنده پذیرش مدل و مقادیر بالای ۰/۹۵ نشان از برازش خوب مدل

شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری که در جدول ۲ ارائه شده است، برازش مناسب این مدل را نشان می‌دهد. شاخص‌های برازش مطلق^۲ و تطبیقی^۳ برای تعیین برازش مدل فرضی استفاده شد. شاخص‌های مطلق چگونگی برازش مدل را بدون مقایسه با مدل خط پایه^۴ که در واقع مدل استقلال است تعیین می‌کند. این شاخص‌ها شامل کای اسکوتر، نسبت کای اسکوتر به درجه آزادی، RMSEA و SRMR است. شاخص‌های تطبیقی یا مقایسه‌ای برازش مدل فرضی را با مدل خط پایه مقایسه می‌کنند که CFI، IFI و TLI جز این شاخص‌ها هستند. اگرچه در پژوهش حاضر شاخص کای اسکوتر برای ارزیابی برازش کلی مدل به کار رفت ولی این شاخص به شدت تحت تاثیر اندازه نمونه است و در نمونه‌های

² Absolute fit indices

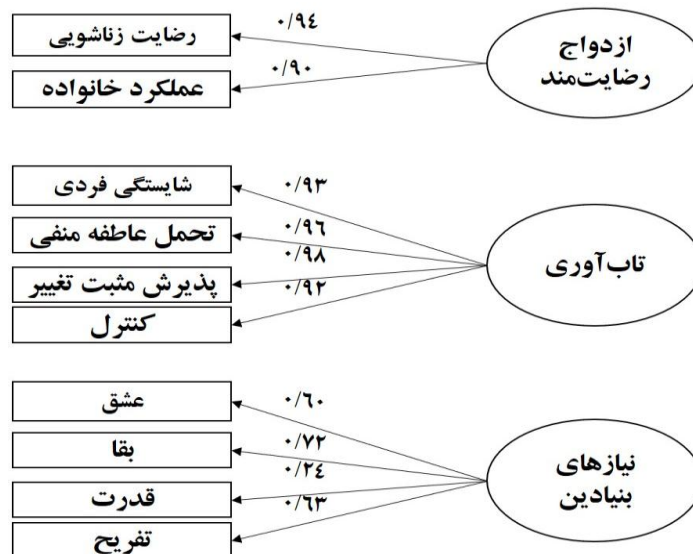
³ Comparative fit indices

⁴ baseline model

⁵ Raykov & Marcoulides

متغیرهای مکنون مربوط به خود را دارند.

دارد (کلاین، ۲۰۱۱). بنابراین در مجموع می توان نتیجه گرفت متغیرهای مشهود توانایی لازم برای اندازه دار کردن در شکل ۱ مقادیر ضرایب استاندارد مربوط به مدل اندازه گیری متغیرهای پژوهش قابل مشاهده است.

شکل ۱- ضرایب استاندارد مدل اندازه گیری متغیرهای پژوهش

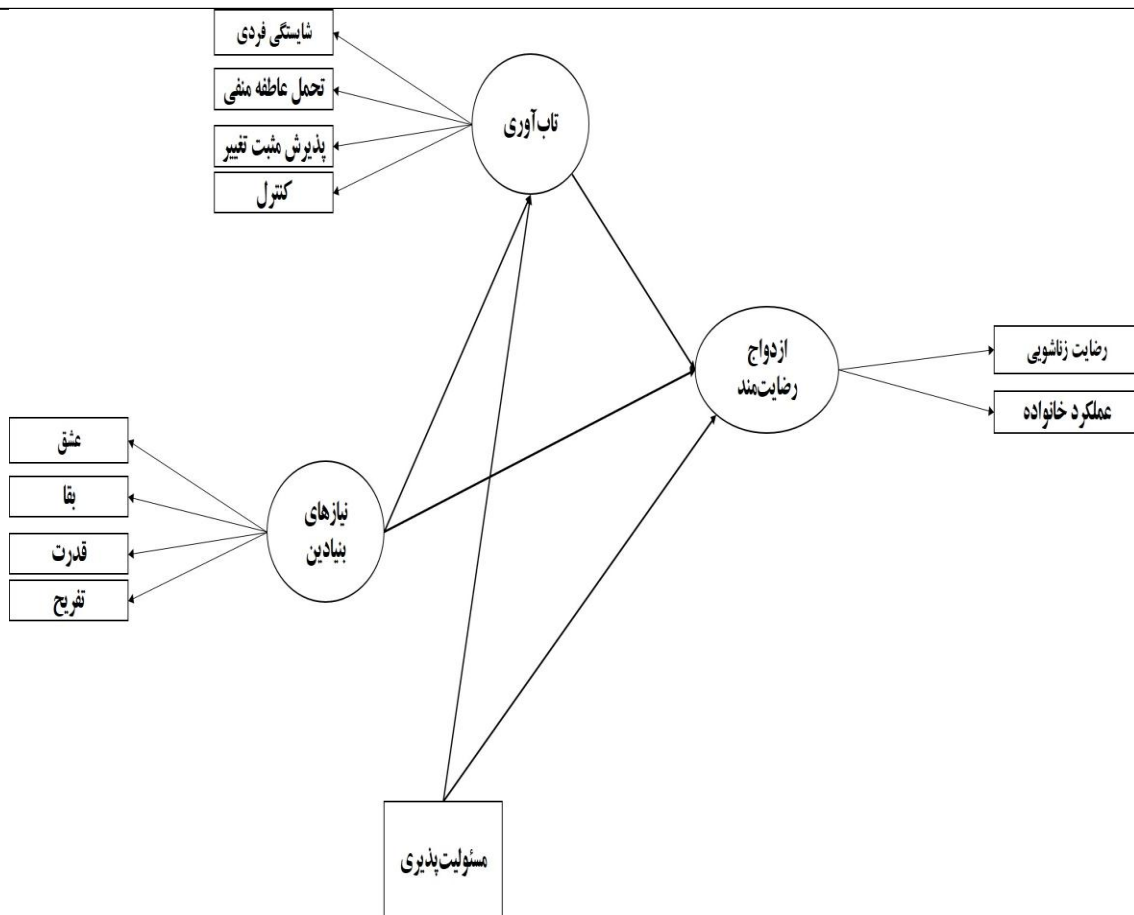
نشان داده شده است. همان گونه که مندرجات این جدول نشان می دهد شاخص های برازش مدل ساختاری نشانگر برازش نسبی مدل است. اغلب شاخص ها در محدوده پذیرش مدل قرار دارند، بنابراین ساختار مدل فرضی پژوهش مورد تایید می باشد.

همانطور که در شکل ۱ قابل مشاهده است ضرایب مسیر استاندارد شده در دامنه‌ی ۰/۲۴ تا ۰/۹۸ قرار دارند و تمام مسیرهای متغیر مکنون به متغیرهای مشهود خود در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار می باشند که این حاکی از مناسب بودن متغیرهای مشهود برای اندازه گیری متغیرهای مکنون می باشد. در ادامه شاخص های برازش مدل ساختاری در جدول ۴-۵

جدول ۲- شاخص های برازش مدل ساختاری

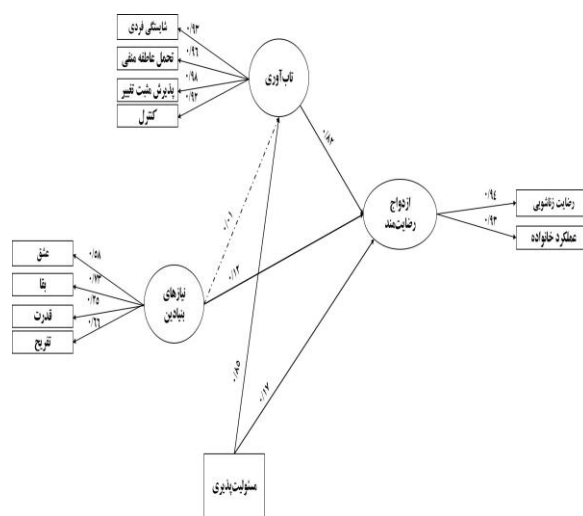
شاخص برازندگی	دامنه قابل پذیرش	مقدار
خی دو (χ^2)	-	۱۴۵/۸۸۶
نسبت خی دو به درجه آزادی	کم تر از ۵	۴/۷۰۶
شاخص برازندگی هنجار نشده (NNFI)	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۳۸
ریشه دوم میانگین مربعات باقی مانده (SRMR)	کم تر از ۰/۰۸	۰/۰۴۵
شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۶۵
شاخص برازندگی فزاینده (IFI)	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۶۵
شاخص نیکویی برازش (GFI)	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۰۸
ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA)	کم تر از ۰/۱۰	۰/۱۲۱

شکل ۲ مدل مفهومی پژوهش را به تصویر می کشد.

شکل ۲. مدل مفهومی پژوهش

در ادامه مدل مفهومی پژوهش به همراه ضرایب مسیر استاندارد شده در شکل ۳ نشان داده می شود.

شکل ۳- مدل مفهومی پژوهش به همراه ضرایب مسیر استاندارد شده

جدول ۳. ضرایب مسیر اثرات متغیرهای مدل و معنی داری پارامترهای برآورد شده

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب غیر استاندارد	ضریب استاندارد	t	P
مسئولیت پذیری	ازدواج رضایت مند	۰/۵۰۳	۰/۱۶۸	۴/۸۷۶	۰/۰۰۱
نیازهای بنیادین	ازدواج رضایت مند	۰/۹۹۶	۰/۱۲۳	۵/۸۷۶	۰/۰۰۱
تاب آوری	ازدواج رضایت مند	۲/۴۴۸	۰/۸۲۱	۲۱/۰۸۴	۰/۰۰۱
مسئولیت پذیری	تاب آوری	۰/۸۵۴	۰/۸۵۱	۲۲/۹۴۳	۰/۰۰۱
نیازهای بنیادین	تاب آوری	۰/۰۳۶	۰/۰۱۳	۰/۳۷۳	۰/۷۰۹

که مسیر مستقیم متغیر تاب آوری به متغیر ازدواج رضایت مند معنی دار است ($T=21/084$, $\beta=0/821$). با توجه به جدول ۴-۶ می توان مشاهده کرد که مسیر مستقیم متغیر مسئولیت-پذیری به متغیر تاب آوری معنی دار است ($T=22/943$, $\beta=0/851$).

در ادامه جدول ۴ اثر میانجی متغیر تاب آوری را در بین متغیرهای مسئولیت پذیری و نیازهای بنیادین با متغیر ازدواج رضایت مند، از طریق روش بوت استرپ با ۵۰۰۰ بار فرایند نمونه گیری را گزارش می کند.

همانطور که در جدول ۳ مشاهده می شود تمام متغیرهایی که مسیرهای مستقیم آنها به متغیر وابسته دارای مقدار T بزرگتر یا کوچکتر از $\pm 1/96$ است تاثیر معنی داری بر متغیر وابسته دارند. با توجه به جدول ۴-۶ می توان مشاهده کرد که مسیر مستقیم متغیر مسئولیت پذیری به متغیر ازدواج رضایت مند معنی دار است ($T=4/876$, $\beta=0/168$). با توجه به جدول ۴-۶ می توان مشاهده کرد که مسیر مستقیم متغیر نیازهای بنیادین به متغیر ازدواج رضایت مند معنی دار است ($T=5/876$, $\beta=0/123$). با توجه به جدول ۴-۶ می توان مشاهده کرد

جدول ۴- اثر میانجی متغیر تاب آوری در بین متغیرهای مسئولیت پذیری و نیازهای بنیادین با متغیر ازدواج رضایت مند

متغیر مستقل	متغیر میانجی	متغیر وابسته	ضریب استاندارد	ضریب استاندارد نشده	P
مسئولیت پذیری	تاب آوری	ازدواج رضایت مند	۰/۶۹۹	۲/۹۰۰	۰/۰۰۵
نیازهای بنیادین	تاب آوری	ازدواج رضایت مند	۰/۰۱۱	۰/۰۸۸	۰/۶۸۴

معنی دار نیست ($\beta = 0/988, p > 0/05$). آیا مسئولیت‌پذیری با نقش واسطه‌ای تاب‌آوری بر ازدواج رضایتمند تاثیر دارد؟ با توجه به جدول ۴ می‌توان مشاهده کرد که اثر غیرمستقیم متغیر مسئولیت‌پذیری به متغیر ازدواج رضایت‌مند از طریق تاب‌آوری معنی دار است ($\beta = 0/699, p < 0/05$).

نتیجه‌گیری

ایجاد و حفظ روابط صمیمانه و ارضاء نیازهای عاطفی و روانی در جریان ازدواج یک هنر و مهارت است که علاوه بر سلامت روانی و تجارب سالم اولیه نیازمند داشتن نگرش‌های منطقی و کسب مهارت‌ها و انجام وظایف خاص است (برنشتاین و برنشتاین، ۲۰۰۰). هدف اصلی مطالعه حاضر بررسی برازش مدل مفهومی ازدواج رضایتمند (خشنود)، براساس نیازهای اساسی گلسر، مسئولیت‌پذیری، با نقش واسطه‌ای تاب‌آوری با مدل تجربی بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل مسیر نشان داد که روی هم رفته شاخص‌های برازش نشان دهنده‌ی برازش خوب مدل با داده‌ها می‌باشند و مدل پیشنهادی پژوهش با داده‌های تجربی برازش دارد. در واقع یافته‌های پژوهشی بیانگر این است که نیازهای بنیادین و مسئولیت‌پذیری بر ازدواج رضایتمند با میانجیگری نقش واسطه‌ای متغیر تاب‌آوری تأثیر مثبت دارد. مسیرهای تأثیر تاب‌آوری بر ازدواج رضایتمند، مسئولیت‌پذیری بر تاب‌آوری و مسئولیت‌پذیری بر ازدواج رضایتمند از طریق تاب‌آوری معنی دار بدست آمد، اما مسیر نیازهای بنیادین بر تاب‌آوری و نیازهای بنیادین بر ازدواج رضایتمند از طریق تاب‌آوری معنی دار بدست نیامد.

نتایج این پژوهش با پژوهش الم (۲۰۱۴) و فتحی و همکاران (۱۳۹۵) همسو است. ایشان نشان داده‌اند که افرادی که مسئولیت رفتار و اعمال خود را می‌پذیرند علاوه بر بهبود روابط خود با دیگران، از عزت نفس بالاتری نیز برخوردارند. از سوی دیگر، مسئولیت‌پذیری و آگاهی و توجه زوجین به نیازهای اساسی هم با روابط زناشویی رضایت‌بخش همراه است. از طرفی، این موضوع یعنی توجه به نیازهای همدیگر باعث ایجاد جو ایمن و حمایتی در فضای رابطه می‌شود که تعارض‌های زوج در درون

با توجه به جدول ۴ می‌توان مشاهده کرد که اثر غیرمستقیم متغیر مسئولیت‌پذیری به متغیر ازدواج رضایت‌مند از طریق تاب‌آوری معنی دار است ($\beta = 0/699, p < 0/05$). با توجه به جدول ۴ می‌توان مشاهده کرد که اثر غیرمستقیم متغیر نیازهای بنیادین به متغیر ازدواج رضایت‌مند از طریق تاب‌آوری معنی دار نیست ($\beta = 0/988, p > 0/05$). داده‌های به دست آمده از مدل اولیه، برازش خوبی از مدل نشان دادند به عنوان مثال شاخص برازش CFI و IFI در مدل حاضر برابر با ۰/۹۶ بود که چون این میزان بالاتر از معیار ۰/۹۰ برای این شاخص‌ها بود نشان دهنده‌ی برازش خوب مدل بود. همچنین شاخص NNFI در پژوهش حاضر ۰/۹۳ به دست آمد که این میزان بالاتر از معیار ۰/۹۰ است و از این نظر نیز مدل دارای برازش خوبی است. همچنین در این پژوهش شاخص نسبت خبی دو به درجه آزادی برابر با ۴/۷۰۶ بود که کمتر از معیار ۵ بود و بنابراین حاکی از مناسب بودن برازش مدل است. در نهایت شاخص برازش SRMR که برخی آماردانان آن را یکی از مهمترین شاخص برازش مدل می‌دانند برابر با ۰/۰۴۵ بود که کمتر از معیار ۰/۱۰ بود و از این رو نشان دهنده‌ی برازش خوب مدل می‌باشد. روی هم رفته شاخص‌های برازش نشان دهنده‌ی برازش خوب مدل با داده‌ها می‌باشند از این رو فرضیه‌ی پژوهش تایید می‌شود. آیا نیازهای بنیادین گلسر بطور مستقیم بر تاب‌آوری تاثیر دارد؟

با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت که مسیر مستقیم متغیر نیازهای بنیادین به متغیر تاب‌آوری معنی دار نیست ($\beta = 0/13, T = 0/373$). آیا مسئولیت‌پذیری بطور مستقیم بر تاب‌آوری تاثیر دارد؟ با توجه به نتایج به دست آمده که مسیر مستقیم متغیر مسئولیت‌پذیری به متغیر تاب‌آوری معنی دار است ($\beta = 0/851, T = 22/943$). آیا تاب‌آوری بطور مستقیم بر ازدواج رضایت‌مند تاثیر دارد؟ تجزیه و تحلیل نشان داد که مسیر مستقیم متغیر تاب‌آوری به متغیر ازدواج رضایت‌مند معنی دار است ($\beta = 0/821, T = 21/084$). آیا نیازهای اساسی گلسر با نقش واسطه‌ای تاب‌آوری بر ازدواج رضایتمند تاثیر دارد؟ با توجه به جدول ۴ می‌توان مشاهده کرد که اثر غیرمستقیم متغیر نیازهای بنیادین به متغیر ازدواج رضایت‌مند از طریق تاب‌آوری

این جو به راحتی و بدون ترس مورد بحث قرار گرفته و سپس به حل آن پرداخته می‌شود.

در تبیین این یافته‌ها باید عنوان کرد که ویژگی‌های شخصیتی از جمله مسئولیت‌پذیری، انعطاف‌پذیری و توافق‌پذیری با رضایت از ازدواج رابطه مثبت و معناداری دارد (شاهمرادی و همکاران، ۱۳۹۰). ویژگی مسئولیت‌پذیری موجب توانمندی افراد در اداره کردن تعارضات و اختلافات روابط زوجین می‌شود (بشارت و همکاران، ۱۳۹۴). همسرانی که نمره مسئولیت‌پذیری بالاتری کسب می‌کنند، احتمال انتقاد کردن از همسر در آنان کمتر است و لذا میزان تعامل منفی کمتر شده و طبیعتاً رضایت بیشتر خواهد بود. همچنین مسئولیت‌پذیری به معنای پذیرش نقش‌ها و شرایطی است که زوجین قبل و حین ازدواج برای یکدیگر تعریف کرده‌اند و صد البته واضح است که پذیرش مسئولیت از سوی هر یک از زوجین با رضایت بیشتر زوجین از یکدیگر و روابط مشترک همراه خواهد بود. مسئولیت‌پذیری به دیگر ویژگی شخصیتی دخیل در رضایتمندی یعنی توافق‌جویی منجر می‌شود که باعث می‌شود زوجین در تعامل‌های خود با دیگران احساسات خود را مهار کنند و تنش کمتری را تجربه کنند (چهره و همکاران، ۱۳۹۶).

دیگر یافته پژوهش حاضر بیانگر این بود که نیازهای بنیادین رضایتمندی زناشویی از طریق تاب‌آوری رابطه معنادار ندارد. در واقع با توجه یافته‌های پژوهشی و برون‌داد مدل، نیازهای بنیادین در این پژوهش توان پیش‌بینی تاب‌آوری را نداشته است و معنی دار نشدن اثر غیر مستقیم نیازهای بنیادین با رضایتمندی زناشویی نیز به واسطه تبیین نکردن متغیر تاب‌آوری توسط نیازهای بنیادین است.

این یافته با یافته‌های بشارت و همکاران (۲۰۱۴) ناهمسو است. آنها نشان دادند که بین ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی و رضایت زناشویی رابطه مثبت وجود دارد. آنها با استناد به نظریه خود تغییرگری مطرح کردند که ارضای نیازهای بنیادین

روانشناختی توسط عوامل اجتماعی کننده همچون والدین، انگیزش درونی، خودآگاهی و تنظیم هیجان و رضایت را به دنبال دارد.

همچنین در ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش نیز رابطه بین نیازهای بنیادین با تاب‌آوری و رضایتمندی نسبتاً پایین بود. در تبیین این یافته باید به ماهیت مؤلفه‌های نیازهای بنیادین اشاره کرد. در پژوهش حاضر، مؤلفه‌ی نیاز به آزادی بدلیل معنادار نشدن ضریب مسیر از درون‌داد مدل پژوهشی حذف شده و چه بسا بر روایی کل پرسشنامه نیز تأثیر گذار باشد. از سوی دیگر پرسشنامه مورد استفاده برای سنجش نیازهای بنیادین بدلیل هنجاریابی نشدن پرسشنامه احتمالاً در پیش‌بینی نکردن متغیر تاب‌آوری دخیل بوده باشد که خود این ادعا جای بررسی و پژوهش دارد.

گلاسر (۲۰۰۳) معتقد است که مردم می‌توانند با انتخاب آگاهانه احساسها و رفتارشان زندگی خود را بهبود ببخشند. به عبارتی این رویکرد بر موضع انتخاب و کنترل انتخاب‌ها تأکید دارد و از این طریق می‌خواهد با پذیرفتن مسئولیت انتخاب‌ها و رفتارهایمان و هم‌چنین توجه و اهمیت دادن به نیازهای بنیادین خود از جمله ایمنی، عشق، تعلق و آزادی، روابطمان را با جامعه و افراد صمیمی زندگی بهبود ببخشیم.

در مجموع می‌توان گفت که رضایتمندی از ازدواج متغیری است که تحت تأثیر چندین متغیر شخصیتی و روانشناختی است. ارضای نیازهای بنیادین متغیری است که می‌تواند بیشترین تأثیر را بر رضایتمندی داشته باشد چرا که رضایتمندی ضرورتاً تا حد زیادی بسته به ارضای نیازها در روابط است. از سوی دیگر تاب‌آوری که به معنای توانایی برخورد با چالش‌های زندگی همراه با اطمینان، هدفمندی و مسئولیت‌پذیری است (ناعمی و فقیهی، ۱۳۹۶) نیز بر رضایت از زندگی مشترک تأثیر دارد؛ یافته‌ای که با مدل پیشنهادی پژوهش نیز همخوان است.

منابع

- بشارت، م ع؛ هوشمند؛ سیده ن؛ رضازاده، سید م ر؛ غلامعلی لواسانی؛ م. (۱۳۹۴). نقش تعدیل کننده ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی در رابطه بین سبکهای فرزندپروری والدین و رضایت زناشویی فرزندان. مجله روانشناسی خانواده. دوره ۲ شماره ۱: ۱۵-۲۸.
- چهره، ه؛ ازگلی، گ؛ ابوالمعالی، خ و نصیری، م. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط ویژگی های شخصیتی و رضایت زناشویی براساس مدل پنج عامل بزرگ شخصیتی: مرور سیستماتیک. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان. دوره بیست و دوم: ۱۲۱-۱۳۲.
- خانی مجد، ص؛ پورابراهیم، ت؛ فتح آبادی، ج. (۱۳۹۱). بررسی رابطه باورهای جنسیتی و عملکرد خانواده دانشجویان فارس و کرد. خانواده پژوهی، دوره ۸ (۳۲)، ۴۰۳-۱۳۹۱.
- سعادت شامیر، ا. (۱۳۸۳). بررسی ارتباط بین سبک های هویت برزونسکی (اطلاعاتی، هنجاری، سردرگمی / اجتنابی) با سلامت عمومی و مسئولیت پذیری در دانشجویان دانشگاه تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه خوارزمی.
- عبادت پور، ب، نوابی نژاد، ش، شفیع آبادی، ع، فلسفی نژاد، م. (۱۳۹۲). نقش واسطه ای کارکردهای خانواده برای تاب آوری فردی و باور های معنوی و دلدزدگی زناشویی. روش ها و مدل های روان شناختی. ۱۳، ص ۲۹-۴۵.
- عسگری، پ؛ عنایتی، م؛ عسگری، م؛ روشنی، خ. (۱۳۹۰). رابطه مسئولیت پذیری، ریسک پذیری و هیجان خواهی با تیپ D. اندیشه و رفتار در روان شناسی بالینی: دوره ۵ (۲۰)، ۲۴-۱۷.
- فتحی، ا؛ اسمعیلی، م؛ فرحبخش، ک و دانش پور، م. (۱۳۹۵). ارائه مدل ازدواج رضایتمند در فرهنگ ایرانی. مطالعه نظریه داده بنیاد. پژوهش در سلامت روانشناختی. دوره دهم، شماره ۲: ۱۰-۲۶.
- محسن زاده، ف؛ نظری، ع م و عارفی، م. (۱۳۹۰). مطالعه کیفی عوامل نارضایتی زناشویی و اقدام به طلاق (مطالعه موردی شهر کرمانشاه). مطالعات راهبردی زنان. سال چهاردهم، شماره ۵۳.
- محمدی، م. (۱۳۸۴). بررسی عوامل مؤثر بر تاب آوری در افراد در معرض خطر سوء مصرف مواد، رساله دکتری، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران.
- مهدویان، ف. (۱۳۷۶). بررسی تأثیر آموزش ارتباط رضایتمندی زناشویی و سلامت روانی، پایان نامه کارشناسی ارشد، انستیتو روان پزشکی تهران: دانشگاه علوم پزشکی تهران.
- ناعمی، ع م و فقیهی، س. (۱۳۹۶). رابطه ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی و تاب آوری با فرسودگی شغلی. مجله زن و مطالعات خانواده. سال هشتم، شماره ۳۸: ۱۲۱-۱۳۸.
- همائی، ر؛ دشت بزرگی، ز. (۱۳۹۷). همبستگی تمایز یافتگی خود و خوش بینی با مسئولیت پذیری و رضایت زناشویی در دانشجویان پرستاری. نشریه مدیریت ارتقای سلامت. دوره ۷، شماره ۲: ۶۴-۵۷.

- Adela C. Timmons, Reout Arbel, and Gayla Margolin (2018). Daily Patterns of Stress and Conflict in Couples: Associations with Marital Aggression and Family-of-Origin Aggression, *J Fam Psychol*. 2017 Feb; 31(1): 93–104.
- Brown, T., & Swenson, S. (2005). Identifying Basic Needs: The Contextual Needs Assessment. *International Journal of reality therapy*, 24(2).
- Carr, D., Freedman, V. A., Cornman, J. C., & Schwarz, N. (2014). Happy marriage, happy life? Marital quality and subjective well-being in later life. *Journal of Marriage and Family*, 76(5), 930-948.
- Duba, D., Jill, D., Graham, M. A., Britzman, M., & Minatrea, N. (2009). Introducing the “Basic Needs Genogram” in Reality Therapy-based marriage and family counseling. *International Journal of Reality Therapy*, 28(2), 15.
- Glasser, W. (2009). *Fibromyalgia: Hope from a Completely New Perspective*. William Glasser.
- Goldberg, H. (2016). *Relationship Insights for Men and the Women in Their Lives*.
Handbook of Overcoming Fears of Intimacy and Commitment: 50- 53.
- Heller, D., Watson, D., & Ilies, R. (2004). The role of person versus situation in life satisfaction: A critical examination. *Psychological bulletin*, 130(4), 574.
- Kaslow, F., & Robison, J. A. (1996). Long-term satisfying marriages: Perceptions of contributing factors. *American Journal of Family Therapy*, 24(2), 153-170.
- Letzring, T. D., Block, J., & Funder, D. C. (2005). Ego-control and ego-resiliency: Generalization of self-report scales based on personality descriptions from acquaintances, clinicians, and the self. *Journal of research in personality*, 39(4), 395-422.
- Michalitsianos, N. (2014). *Resiliency: a resource for promoting marriage satisfaction*. M.A. dissertation in Marriage & Family Therapy. Kean University.
- Mincu, C. L., & Taşcu, A. (2015). Social support, satisfaction with physician-patient relationship, couple satisfaction, body satisfaction, optimism as predictors of life satisfaction in people having a current perceived health problem. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 187, 772-776.
- Peleg, O. (2008). The relation between differentiation of self and marital satisfaction: What can be learned from married people over the course of life? *The American Journal of Family Therapy*, 36(5), 388-401.
- Pines, A. M., Neal, M. B., Hammer, L. B., & Icekson, T. (2011). Job burnout and couple burnout in dual-earner couples in the sandwiched generation. *Social Psychology Quarterly*, 74(4), 361-386.
- Smith, T. W., Ruiz, J. M., Cundiff, J. M., Baron, K. G., & Nealey-Moore, J. B. (2013). Optimism and pessimism in social context: An interpersonal perspective on resilience and risk. *Journal of Research in Personality*, 47(5), 553-562.

*Original Article***Investigating the Relationship between Accountability and Glaser's Fundamental Needs with Satisfactory Marriage: The Mediating Role of Resilience**

Received: 25/11/2019 - Accepted: 02/03/2020

Shahla Khatibi ¹
 Mahmoud Godarzi ^{2*}
 Yahya Yarahmadi ²

¹ PhD student counseling, Department of Counseling, Islamic Azad University, Sanandaj, Ira

² Assistant Professor, Department of Counseling, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran

Email: mg.sauc@gmail.com

Abstract

Introduction: The purpose of the present study was to investigate the relationship between accountability and the basic needs of Glaser with satisfactory marriage based on the mediating role of resilience.

Methods: In this study, 254 women from three regions of Zanzan were selected through available sampling. The five basic needs were measured by the standard Glaser Basic Needs Assessment, Liability Questionnaire and Gap Responsibility Questionnaire, using Conner and Davidson Resiliency Questionnaire. Then the collected data were analyzed using path analysis method and then the model was developed.

Results: Findings showed that the primary model had a good fitness. For example, the CFI and IFI in the present model were about 0.96, which indicates a good fitness (> 0.90). All indices indicated a good fitness of the model. Therefore, the study hypothesis is confirmed. In addition, the analysis showed that the direct path from resiliency to satisfactory marriage is significant ($T= 21.084, \beta= 0.821$).

Conductions: Satisfying basic needs is a variable that can have the greatest impact on satisfaction because satisfaction is largely dependent on satisfying needs in relationships. Resilience, on the other hand, has an impact on life satisfaction, which is consistent with the proposed research model.

Key words: satisfactory marriage, Glasser's basic needs, resiliency, responsibility